

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **Spolek Pro Hanspaulku**, se sídlem U Beránky 2033/7, Praha 6, zastoupen Mgr. Jiřím Nezhybou, advokátem se sídlem Údolní 567/33, Brno, proti žalovanému: **Úřad městské části Praha 6**, se sídlem Československé armády 601/23, Praha 6, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 7. 2021, č. j. MCP6 321251/2021, sp. zn. SZ MCP6 123183/2021, OV/Mj, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 5. 2022, č. j. 11 A 13/2022 – 22.

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 5. 2022, č. j. 11 A 13/2022 - 22, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a usnesení městského soudu

[1] Žalobce podal u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 7. 2021, č. j. MCP6 321251/2021, sp. zn. SZ MCP6 123183/2021, OV/Mj. Tímto rozhodnutím žalovaný schválil stavební záměr „*Novostavba RD „VELKÁ PACHMANKA“ včetně napojení na technické infrastruktury, v katastrálním území D., Praha 6 (v místě odstraněného objektu č. p. X, U V. X, Praha 6)“ na pozemcích v katastrálních územích D. a N.*“, ve společném územním a stavebním řízení vedeném podle § 94p zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“).

[2] Žalobce je spolkem, jehož předmětem činnosti je ochrana přírody a krajiny, neurbanizovaných ploch, zachování a rozvoj mimo jiné také přírodního parku „Šárka-Lysolaje“.

[3] Městský soud v odůvodnění uvedl, že podle § 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) se lze ve správním soudnictví domáhat ochrany práv pouze po vyčerpání opravných prostředků, které připouští zvláštní zákon. Podle § 68 písm. a) s. ř. s. je žaloba nepřijatelná, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem. Proti napadenému rozhodnutí správního orgánu bylo však odvolání přípustné a dokonce obsahuje příslušné poučení o možnosti podat odvolání. Žalobce dle názoru soudu

nevyčerpal řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, jelikož nepodal proti napadenému rozhodnutí odvolání. Proto žalobu odmítl z důvodu § 46 odst. 1 písm. d).

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Proti napadenému usnesení městského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[5] Zdůraznil, že nebyl účastníkem řízení, v němž vydal žalovaný napadené rozhodnutí, nemohl tedy proti němu podat odvolání. Odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2014, č. j. 4 As 157/2013 - 33, podle nějž nebyl povinen podat odvolání před podáním žaloby, pokud nebyl účastníkem předcházejícího řízení. Podmínkou pro procesní legitimaci k podání žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s. totiž není účastenství ve správním řízení.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že není zřejmé, čím byla práva žalobce napadeným rozhodnutím zkrácena. Žalobce tedy neprokázal svou aktivní legitimaci. Navrhl kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že má požadované náležitosti, byla podána včas a oprávněnou osobou, a je tedy projednatelná.

[8] Poté přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] Nejvyšší správní soud se v rámci posuzování důvodnosti kasační stížnosti nejprve zabýval otázkou, zda stěžovatel byl účastníkem správního řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí a zda mu tedy příslušelo právo podat proti napadenému rozhodnutí odvolání ve smyslu § 81 odst. 1 správního řádu.

[11] Podle § 94k stavebního zákona jsou účastníky společného územního a stavebního řízení pouze „a) stavebník, b) obec, na jejímž území má být požadovaný stavební záměr uskutečněn, c) vlastník stavby, na které má být požadovaný stavební záměr uskutečněn, není-li sám stavebníkem, nebo ten, kdo má ke stavbě jiné věcné právo, není-li sám stavebníkem, d) vlastník pozemku, na kterém má být požadovaný stavební záměr uskutečněn, není-li sám stavebníkem, nebo ten, kdo má jiné věcné právo k tomuto pozemku, e) osoba, jejíž vlastnické právo nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám anebo sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být společným povolením přímo dotčeno.“

[12] Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že výčet účastníků řízení v § 94k stavebního zákona je výčtem taxativním, který vylučuje obecnou právní úpravu účastenství ve správním řádu. Tomuto závěru nasvědčuje jak doslovný výklad § 94 stavebního zákona (není zde nijak naznačeno, že by se jednalo o výčet demonstrativní, např. použitím výrazu „také“, „především“, „vždy“ apod.), tak komentářová literatura (např. Průcha, P., Gregorová, J.: *Stavební zákon. Praktický komentář*. Leges, 2020, komentář k § 94k stavebního zákona). K obdobnému závěru dospěl také ve své judikatuře soud i například ve vztahu k § 109 stavebního zákona (rozsudek ze dne 1. 6. 2011, č. j. 1 As 6/2011 - 347, č. 2368/2011 Sb. NSS) nebo k § 124 odst. 2 téhož zákona (rozsudek ze dne 18. 4. 2014, č. j. 4 As 147/2013 - 33, č. 3060/2014 Sb. NSS.)

pokračování

[13] Stěžovatel tak nebyl, ani neměl být, účastníkem společného územního a stavebního řízení, jehož výsledkem je napadené rozhodnutí. Nemohl tak proto ani podat odvolání podle § 81 správního řádu (natož pak podle městským soudem odkazovaného § 76 odst. 5 téhož zákona).

[14] Nejvyšší správní soud v již citovaném rozsudku č. j. 4 As 157/2013 - 33 konstatoval, že „[k] podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu může být výjimečně oprávněna i osoba, které nespovídalo účastenství ve správním řízení a neměla ani právo podat proti rozhodnutí správního orgánu odvolání (§ 81 odst. 1 správního řádu z roku 2004). V takovém případě nelze podmiňovat přípustnost žaloby podáním takového (nepřípustného) odvolání ve smyslu § 5 a § 68 písm. a) s. ř. s.“

[15] Tento závěr pak potvrdil přímo ve vztahu ke spolkům také Ústavní soud v nálezu ze dne 26. 1. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 22/17: „Kdyby se i přes výše uvedené argumenty cítily spolky, jakož i další osoby, kterým právní úprava nepřiznává účastenství v některých správních řízeních, dotčeny na svých právech a svobodách rozhodnutím správního orgánu (typicky rozhodnutím o umístění stavby či povolení stavby), mohou se v souladu s čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny obrátit na správní soud. Přezkum správních rozhodnutí správním soudem není vyloučen, přičemž procesní (žalobní) legitimace je v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 odst. 1 s. ř. s. založena již na prostém tvrzení o zkrácení na svých právech správním rozhodnutím, a to ať už přímo, či v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení. Podmínkou pro procesní legitimaci k podání žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s. tedy není účastenství ve správním řízení.“ Shodně též nález Ústavního soudu ze dne 10. 6. 2014, sp. zn. I. ÚS 59/14.

[16] Městský soud tedy nesprávně posoudil otázku nepřípustnosti žaloby stěžovatele; jak totiž plyne z výše citované judikatury ústavního soudu, aktivní procesní legitimace mu svědčila. Nemohl sice podat odvolání vůči napadenému rozhodnutí, mohl je však napadnout žalobou podle § 65 s. ř. s.

[17] V dalším řízení se bude proto muset městský soud zabývat zejména aktivní věcnou legitimací stěžovatele, tj. důvodností žaloby.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení městského soudu zrušil, a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž bude vázán shora vysloveným právním názorem (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[19] Městský soud v souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. v dalším řízení rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. srpna 2022

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu